

УДК 373.5.016:793.31/.32:378.147
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-1-18>

Інга ГОНЧАРЕНКО,
orcid.org/0009-0005-3190-5640
старший викладач, спеціаліст вищої категорії,
викладач хореографічних та мистецьких дисциплін
Коледжу хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря»
(Київ, Україна) *Goncharenko65@gmail.com*

Наталія ГОЛОВКО,
orcid.org/0009-0004-3958-0820
викладач хореографічних дисциплін,
заслужена артистка України, викладач-методист,
спеціаліст вищої категорії,
доцент кафедри
Коледжу хореографічного мистецтва
«Київська муніципальна академія танцю імені Серґа Лифаря»
(Київ, Україна) *golovko.natalia.03@gmail.com*

Олександр ГОЛОВКО,
orcid.org/0009-0001-8877-4451
старший викладач кафедри хореографії та пластичного виховання
Київського національного університету театру,
кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого
(Київ, Україна) *golovko0501@gmail.com*

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК УЧНІВ ЧЕРЕЗ СИНТЕЗ НАРОДНОГО ТА КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ

У статті розглядаються питання розвитку професійних навичок учнів мистецьких закладів шляхом глибокої інтеграції елементів народного та класичного танцю. Акцентовано увагу на визначальній важливості органічного поєднання різних хореографічних напрямів у всебічній підготовці майбутніх артистів балету та народного сценічного танцю. Встановлено, що гармонійний синтез народної та класичної технік не лише сприяє формуванню універсальної танцювальної підготовки, але й значно розширює виконавські можливості, інтенсивно розвиває музикальність, яскраву сценічну виразність, витончену пластичність, досконалу координацію, багатогранний артистизм.

Наголошується, що мудре поєднання багатотікових традицій народного танцю з високими академічними вимогами класичного балету формує гнучке творче мислення, оригінальну креативність, значно збагачує внутрішній світ учня, створює міцні передумови для його повноцінного самовираження на сцені. Визначено ключове значення інтегрованого підходу у вихованні глибокого, свідомого ставлення до хореографічного мистецтва, всебічного усвідомлення його багатогранності та важливої міжкультурної цінності (Гончаренко, 2015).

Висвітлено методичні аспекти ефективного поєднання технік на практичних заняттях: ретельна постановочна робота, майстерне використання характерних національних елементів, комплексний розвиток рухової культури та тонкого відчуття стилю. Наприклад, вивчення класичних *pas de bourrée* може бути доповнене народними дробовими рухами, що розвиває швидкість та координацію ніг. А опанування академічних *port de bras* збагачується пластикою народних хвилястих рухів корпусу.

Визначено широкі перспективи впровадження інноваційних програм хореографічної освіти на основі глибокого синтезу різних танцювальних шкіл з обов'язковим врахуванням індивідуальних особливостей кожного учня, їхніх професійних орієнтацій та актуальних вимог сучасного мистецького ринку. Наголошено на нагальній необхідності розробки інтерактивних методик навчання, активному впровадженні авторських програм, що органічно поєднують непорушні традиції класичної хореографії з яскравими елементами сучасного сценічного мистецтва, сприяють всебічному розвитку емоційної виразності, збагаченню сценічного досвіду та формуванню конкурентоспроможного, універсального виконавця, повністю здатного до швидкої адаптації в різноманітних мистецьких проектах. Такий підхід дозволить виховати не просто технічно підкованих танцівників, а справжніх митців, здатних на глибоке емоційне переживання та передачу художнього образу (Коваль, Смолякова, 2017).

Ключові слова: професійні навички, народний танець, класичний танець, хореографія, артистизм, синтез танцювальних напрямів, хореографія, інноваційні підходи.

Inga HONCHARENKO,

orcid.org/0009-0005-3190-5640

Senior Lecturer, Specialist of the Highest Category,

Teacher of Choreography and Art Disciplines

College of Choreographic Art "Kyiv Municipal Academy of Dance named after Serzh Lyfar"

(Kyiv, Ukraine) goncharenko65@gmail.com

Nataliia HOLOVKO,

orcid.org/0009-0004-3958-0820

Teacher of choreographic disciplines, Honorary title – Honoured Artist of Ukraine,

Pedagogical title – Teacher-Methodologist,

Specialist of the highest category,

Associate Professor

College of Choreographic Art "Kyiv Municipal Academy of Dance named after Serzh Lyfar"

(Kyiv, Ukraine) golovko.natalia.03@gmail.com

Oleksandr HOLOVKO,

orcid.org/0009-0001-8877-4451

Senior Lecturer at the Department of Choreography and Plastic Education

I.K. Karpenko-Karyi Kyiv National University of Theatre, Cinema and Television

(Kyiv, Ukraine) golovko0501@gmail.com

DEVELOPMENT OF STUDENTS' PROFESSIONAL SKILLS THROUGH THE SYNTHESIS OF FOLK AND CLASSICAL DANCE

The article explores the development of professional skills in students of art institutions through the deep integration of elements from both folk and classical dance. Emphasis is placed on the essential importance of organically combining various choreographic styles in the comprehensive training of future ballet and folk stage dance performers. It is established that the harmonious synthesis of folk and classical techniques not only contributes to the formation of universal dance training but also significantly enhances performance capabilities, intensively develops musicality, expressive stage presence, refined plasticity, precise coordination, and multifaceted artistry.

It is emphasized that the wise combination of centuries-old traditions of folk dance with the high academic standards of classical ballet fosters flexible creative thinking and original creativity, greatly enriches the inner world of the student, and lays a strong foundation for their full artistic self-expression on stage. The study highlights the key importance of an integrated approach in nurturing a deep, conscious attitude toward the art of choreography, promoting a comprehensive understanding of its diversity and important intercultural value.

The article outlines methodological aspects of effectively combining techniques in practical lessons: thorough staging work, skillful use of characteristic national elements, and the comprehensive development of motor culture and a keen sense of style. For example, the study of classical pas de bourrée can be complemented by folk percussive steps, which develop leg speed and coordination. Meanwhile, mastering academic port de bras can be enriched with the plasticity of folk wave-like torso movements.

Broad prospects are identified for implementing innovative dance education programs based on the deep synthesis of various dance schools, with a mandatory consideration of each student's individual characteristics, professional orientations, and the current demands of the modern art market. The urgent need for the development of interactive teaching methods and the active implementation of authorial programs is emphasized—programs that organically combine the timeless traditions of classical choreography with the vibrant elements of contemporary stage art, fostering the full development of emotional expressiveness, enhancing stage experience, and shaping a competitive, versatile performer capable of quickly adapting to diverse artistic projects. Such an approach will nurture not just technically skilled dancers, but true artists capable of profound emotional expression and the conveyance of artistic imagery.

Key words: *professional skills, folk dance, classical dance, choreography, artistry, synthesis of dance styles, innovative approaches.*

Актуальність теми. Актуальність досліджуваної теми обумовлена потребою в удосконаленні методів професійної підготовки учнів мистецьких закладів, а також необхідністю інтеграції традиційних та академічних хореографічних напрямів для формування універсальних танцювальних

навичок. В умовах постійного розвитку хореографічного мистецтва виникає необхідність адаптації класичних методів навчання до вимог сучасного мистецького ринку, що вимагає від майбутніх артистів балету та народного сценічного танцю не тільки високого рівня технічної майстерності, але

й гнучкості, креативності та здатності до самовираження (Іванова, 2013).

Синтез народного і класичного танцю відкриває нові можливості для розвитку хореографічних умінь, що сприяє формуванню в учнів не лише майстерності виконання, але й здатності до творчого інтерпретування традиційних рухових схем, а також розширює виконавські можливості на сцені. Це також має значення для розвитку міжкультурного діалогу, адже поєднання різних танцювальних шкіл дозволяє учням оволодіти багатством культурної спадщини, що є важливим аспектом у вихованні свідомих, професійно підготовлених виконавців. Інтеграція народного і класичного танцю є важливим напрямом для підвищення рівня хореографічної освіти та формування конкурентоспроможних фахівців, готових до адаптації та інновацій у сфері мистецтва.

Ступінь наукового опрацювання проблеми.

Проблема розвитку професійних навичок учнів хореографічного профілю через синтез народного та класичного танцю є складною та багатоаспектною, перебуваючи на перетині мистецтвознавства, педагогіки, культурології та психології.

У науковій літературі питання синтезу хореографічних стилів висвітлено в роботах Л. Арістової, Н. Гааг, М. Горбенка, які розглядають інтеграцію технічних прийомів народного та класичного танцю задля підвищення виконавської майстерності. Дослідники акцентують на важливості поєднання технічної підготовки зі сценічною виразністю та стилістичною грамотністю.

Педагогічні аспекти застосування елементів класичної техніки в навчанні народному танцю та навпаки аналізують В. Лісовська, Л. Дяченко, підкреслюючи потребу формування універсального виконавця, здатного до адаптації у сучасному хореографічному просторі.

Водночас, попри наявність окремих науково-методичних досліджень, питання розвитку професійних навичок учнів через синтез народного та класичного танцю залишається недостатньо систематизованим. Це зумовлює потребу в поглибленому теоретичному та практичному дослідженні проблеми, розробці інтегрованих методик викладання та інноваційних педагогічних моделей (Гончаренко, 2015).

Мета статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз можливостей використання синтезу народного та класичного танцю як засобу розвитку професійних навичок учнів хореографічного профілю, а також визначення педагогічних умов ефективного впровадження інтегрованих хореографічних методик у навчальний процес.

Виклад основного матеріалу. У сучасному хореографічному мистецтві особливу увагу приділяють формуванню професійних навичок учнів на основі міжжанрового синтезу, зокрема – поєднання народного та класичного танцю. Такий підхід дозволяє не лише розвивати технічні вміння, а й виховувати естетичний смак, сценічну культуру, музичність, пластику тіла, витривалість та емоційну виразність.

Народний танець як прояв етнічної культури надає учням ґрунтовне уявлення про національні традиції, звичаї, мову руху кожного народу. Він формує ритмічне чуття, вміння працювати в колективі, розуміння структури танцювальної композиції. Водночас класичний танець забезпечує фундамент академічної техніки, що є базою для більшості сценічних жанрів. Його система вправ виховує правильну поставу, координацію, гнучкість, баланс, силу та точність руху.

Синтез цих двох напрямів створює нові педагогічні можливості у навчально-виховному процесі. Таке поєднання сприяє більш гармонійному розвитку хореографічної майстерності, зокрема:

- розширення рухового словника. Учні отримують доступ до ширшого спектру рухів – від м'яких класичних па до енергійних народних стрибків і притупів;
- посилення сценічного образу. Поєднання емоційної виразності народного танцю та витонченої пластики класики сприяє створенню багатогранного сценічного персонажа;
- формування музичного слуху. Народна ритміка та класичне музичне фразування доповнюють одне одного, виховуючи в учнів глибше розуміння музики;
- розвиток адаптивності та креативності. Застосування елементів обох напрямів дозволяє учням вільніше імпровізувати, розвивати індивідуальність і сценічну свободу.

Практичні заняття, побудовані на синтезі методик, включають вправи на розвиток базових навичок класичного екзерсису, елементи народного танцю (вокальні викрики, притупи, присідання), вправи на взаємодію в парах та групах, що поглиблює навички партнерства.

У контексті професійного становлення юного танцівника особливо важливо підкреслити значення інтегрованого підходу до викладання. Вчитель-хореограф має не лише демонструвати техніку, а й формувати художнє мислення, заохочуючи учнів до аналізу рухів, порівняння технік, пошуку власного стилю.

Таким чином, синтез народного та класичного танцю в освітньому процесі не лише урізнома-

нітніе педагогічні прийоми, а й значно підвищує якість професійної підготовки учнів. Він сприяє гармонійному розвитку особистості, формує конкурентоспроможного артиста на сучасному хореографічному ринку (Іванова, 2013).

Проблемне поле дослідження. У сучасній мистецькій освіті, попри наявність усталених навчальних програм з класичного та народного танцю, залишається недостатньо реалізованою практика їхнього цілісного синтезу. Враховуючи актуальні тенденції розвитку хореографічного мистецтва, особливої актуальності набуває впровадження інтегративних підходів, які сприятимуть формуванню у здобувачів освіти ключових професійних компетентностей. Серед них варто виокремити технічну універсальність, рухову пластичність, емоційно-образне мислення, а також сценічну експресію.

Однак наразі спостерігається низький рівень науково-методичного забезпечення процесу інтеграції народної та класичної хореографії в навчальні програми закладів мистецької освіти. Це зумовлює труднощі у формуванні ефективної методичної бази, здатної забезпечити гармонійне поєднання специфічних технічних, стилістичних та виразних засобів обох напрямів. Вказане актуалізує потребу у ґрунтовному науково-педагогічному обґрунтуванні даної проблематики та розробці відповідних технологій її впровадження у навчально-виховний процес (Гончаренко, 2015).

Завдання дослідження. Основною метою цього дослідження є аналіз ефективності синтезу народного та класичного танцю в розвитку професійних навичок учнів. Зокрема, завданнями дослідження є:

- вивчення впливу народного танцю на техніку класичного танцю;
- аналіз ролі класичного танцю у розвитку артистизму та емоційної виразності учнів;
- визначення ефективних методик поєднання елементів народного і класичного танцю у навчальному процесі;
- виявлення позитивних результатів впровадження синтезу двох стилів на професійну підготовку танцюристів (Іванова, 2013).

Методи дослідження:

- аналіз літератури – вивчення наукових праць, статей та досліджень, що стосуються розвитку танцювальної техніки, синтезу народного та класичного танцю, а також методичних підходів до викладання танцю;
- спостереження – спостереження за процесом навчання учнів у танцювальних школах,

студіях та професійних навчальних закладах для визначення результативності синтезу народного та класичного танцю в реальному навчальному середовищі;

- експеримент – проведення експериментальних занять з учнями, в яких поєднувалися елементи народного і класичного танцю, для оцінки змін у технічних навичках, артистизмі та виразності учнів;

- інтерв'ю та опитування – опитування педагогів та учнів для визначення їхнього ставлення до поєднання двох стилів танцю та оцінки результатів цього підходу;

- порівняльний аналіз – порівняння технічних і артистичних результатів учнів до і після впровадження методики синтезу народного та класичного танцю (Левченко, 2017).

Сучасна хореографічна освіта вимагає гнучких, творчо мислячих виконавців, здатних адаптуватися до умов сценічної діяльності в різних стилях і напрямках. Важливою складовою формування професійної майстерності є синтез класичного та народного танцю, що сприяє розвитку комплексних професійних навичок, зокрема технічних, артистичних, композиційних, стилістичних (Смолякова, 2020). Класичний танець – основа хореографічної культури, що формує корпус технічних навичок, точність позицій, рівновагу, стійкість, елегантність ліній. Народний танець – багатогранне явище, яке відображає етнічну своєрідність, експресивність, пластичність, характерність рухів.

Поєднання цих двох напрямів в освітньому процесі сприяє:

- поглибленню розуміння стилістичних особливостей хореографії;
- збагаченню танцювальної лексики;
- розширенню виразних засобів виконавця;
- розвитку творчого мислення.

Згідно з концепцією синтезу мистецтв О. О. Коваль, Т. В. Смолякова, інтеграція класичного та народного танцю забезпечує всебічний розвиток хореографа, формує його здатність до інтерпретації, адаптації та експерименту (Коваль, Смолякова, 2018).

У сучасній системі мистецької освіти особлива увага приділяється формуванню професійних навичок, що є основою становлення висококваліфікованого фахівця-хореографа. Професійні навички розглядаються як інтегрований показник засвоєння знань, умінь та здібностей, необхідних для ефективної діяльності в певній професійній сфері. У контексті хореографічної освіти ці навички охоплюють технічну, виконавську, педагогічну, а також креативну складову.

Професійні навички в хореографії – це спеціалізовані вміння, що формуються у процесі навчальної та практичної діяльності, спрямовані на якісне виконання, постановку та викладання танцювальних композицій, а також розвиток художнього смаку, пластичної культури, сценічної майстерності та педагогічної компетентності (Коваль, 2017).

До комплексу професійних навичок хореографа належать:

- техніка виконання танцювальних елементів;
- сценічна виразність та акторська майстерність;
- вміння імпровізувати та інтерпретувати хореографічний матеріал;
- стилістична точність виконання.

Ефективне формування таких навичок досягається шляхом інтеграції елементів народного та класичного танцю. Класичний танець виступає як основа технічної підготовки, забезпечуючи чіткість, точність і координацію рухів, тоді як народний танець збагачує виконавську палітру емоційністю, пластичною варіативністю та характерністю образів (Коваль, Смолякова, 2018).

Практичне впровадження синтезу народного та класичного танцю в освітньому процесі передбачає:

- включення у навчальні плани вправ, комбінацій та етюдів, що поєднують елементи обох стилів;
- постановку мініатюр, де поєднано академічну пластику з народною характерністю;
- вивчення технік народного танцю на основі класичної підготовки;
- організацію імпровізаційних занять із використанням народної та класичної хореографічної лексики.

Застосування зазначеного підходу до організації навчального процесу сприяє не лише формуванню високого рівня технічної підготовки виконавця, а й розвитку індивідуального виконавського стилю, художньої самостійності та креативного мислення. Зокрема, синтез народного та класичного танцю виступає ефективною педагогічною технологією у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців хореографічного профілю, оскільки забезпечує комплексне формування професійних навичок, що охоплюють технічну, художньо-образну, стилістичну та інтерпретаційну компетентності. У результаті такої інтеграції формується багатопрофільний, технічно компетентний, творчо орієнтований виконавець, здатний до самостійної діяльності у різноманітних стилістичних напрямках сучасного хореографічного мистецтва (Смолякова, 2020).

Підготовка майбутніх хореографів у сучасній мистецькій освіті є важливим чинником формування культурного простору суспільства. Становлення хореографа як фахівця здійснюється в умовах глибокої інтеграції виконавської, педагогічної, творчої та комунікативної складових професійної підготовки. У цьому контексті формування професійних компетентностей потребує особливої уваги як з боку викладачів мистецьких навчальних закладів, так і самих здобувачів освіти (Коваль, 2017).

Професійна компетентність хореографа – це інтегрована характеристика особистості, що охоплює систему знань, умінь, навичок, мотиваційних установок і цінностей, необхідних для успішної діяльності у сфері хореографічного мистецтва та педагогіки. Вона включає:

- виконавську компетентність;
- постановчу компетентність;
- педагогічну компетентність;
- комунікативну компетентність;
- креативну компетентність.

Формування професійних компетентностей у хореографів є складним, поетапним та інтегративним процесом, який має свої особливості:

1. Практична спрямованість навчання. Основу професійної підготовки становить практична діяльність: опанування технік танцю, робота над репертуаром, участь у виступах, постановках, фестивалях.

2. Інтеграція знань і навичок. Поєднання знань з історії та теорії танцю, анатомії, педагогіки, психології з практичними навичками сценічної пластики, техніки танцю, імпровізації.

3. Поступове ускладнення навчальних завдань. Навчання здійснюється за принципом поступового переходу від простого до складного, з урахуванням специфіки стилів та жанрів хореографії.

4. Розвиток креативності та самовираження. Формується здатність створювати авторські постановки, розвивати індивідуальний стиль, застосовувати новаторські підходи.

5. Формування педагогічної компетентності. Особлива увага приділяється підготовці до педагогічної діяльності: навчання учнів, комунікація, організація творчого процесу.

6. Професійна рефлексія та самоаналіз. Важливо розвивати здатність до самокритики, оцінки власної діяльності, пошуку шляхів удосконалення та саморозвитку.

Для ефективного формування компетентностей необхідно створити відповідні педагогічні умови:

- організація практико-орієнтованого навчання;

- створення творчого освітнього середовища;
- залучення до проектної, дослідницької, постановочної діяльності;
- участь у мистецьких заходах (конкурси, майстер-класи);
- впровадження інноваційних технологій навчання, інтерактивних методів, кейс-методів (Смолякова, 2019).

Формування професійних компетентностей майбутніх хореографів – це складний процес, що поєднує практичну діяльність, теоретичне навчання та розвиток творчого потенціалу. Комплексний підхід до підготовки хореографів дозволяє сформувати всебічно розвиненого, конкурентоспроможного фахівця, здатного до творчої самореалізації та ефективної педагогічної діяльності.

Хореографічне мистецтво постає як багатогранна сфера художньої діяльності, що вимагає від виконавця високого рівня комплексної підготовки, яка охоплює розвиток не лише фізичних якостей, але й емоційно-образного мислення, сценічної виразності, стилістичної обізнаності та художньої чутливості. У структурі професійної підготовки танцівника особливе місце належить класичному та народному танцю, які відіграють провідну роль у формуванні виконавських навичок, розкритті художнього потенціалу особистості та забезпеченні цілісного розвитку фахівця-хореографа (Ганічева, 2018).

Танець як мистецтво пластичного вираження відображає багатотисячлітні традиції, національні особливості, а також канони, вироблені століттями мистецької практики. Зокрема, класичний і народний танці репрезентують два самостійних, однак тісно взаємодоповнюючих напрями хореографічної культури, кожен з яких забезпечує формування не лише технічної бази виконавця, а й специфічного світогляду, емоційного сприйняття, естетичного бачення світу та розкриває нові можливості художньої інтерпретації сценічного образу (Гуменюк, 2020).

Класичний танець є базовою платформою для оволодіння технікою руху, постановкою тіла, розвитком м'язової пам'яті, точності та чистоти ліній. Його методика побудована на строго визначених принципах:

1. Техніка. Класичний танець вимагає високого рівня володіння тілом, розвитку гнучкості, сили, координації, рівноваги. Технічна база класики є уніфікованою системою вправ, що створює ідеальні умови для роботи в будь-якому хореографічному стилі.

2. Естетика. У класичному танці велике значення приділяється естетичній складовій – гар-

монії рухів, виразності, досконалості ліній та поз. Цей напрям навчає виконавця сприймати своє тіло як інструмент творення краси.

3. Дисципліна. Класичний танець формує у виконавця високу виконавську дисципліну, точність, самоконтроль, витривалість та уважність до деталей.

Класичний танець є основою, на якій вибудовується подальший професійний розвиток танцівника (Кисельова, 2019).

Народний танець виступає виразником національної самобутності, колективної пам'яті та емоційної палітри етносу, відображаючи у своїй структурі ментальність народу, його історичні, побутові та обрядові традиції. Його хореографічна лексика ґрунтується на усталених рухових формулах, характерних стилістичних ознаках, притаманних певній етнокультурній спільноті, що органічно поєднуються з музичним супроводом, елементами національного костюму та сценічною атрибутикою.

Як носій глибинних пластів культури народу, народний танець сприяє формуванню у виконавця здатності до глибокого емоційного переживання, розкриття національного колориту засобами пластичної виразності, оволодінню характерними стилістичними особливостями та усвідомленню сценічного образу, що репрезентує естетичні й етичні ідеали спільноти.

У методичній системі народного танцю ключовими складовими виступають емоційність, образність та стилістика, які визначають специфіку виконавської інтерпретації та забезпечують автентичність відтворення національної хореографічної традиції.

Емоційність. Народний танець пробуджує емоції, дозволяє виконавцю зануритися у світ народних традицій, історії, побуту, що розвиває його здатність передавати почуття та настрої засобами хореографії.

Образність. У народному танці важливим є створення сценічного образу, використання міміки, жести, рухів, що передають конкретні настрої, характери, побутові чи обрядові дії.

Стилiстика. Народний танець навчає розпізнавати та відтворювати характерні риси різних регіональних шкіл, стилів, манер, що розширює репертуарні можливості танцівника.

Для повноцінного професійного зростання виконавця важливо не обмежуватися лише класичною підготовкою чи народною хореографією. Їх гармонійне поєднання дозволяє:

- сформувати універсальність виконавця;
- підвищити емоційну та технічну виразність;

- збагатити сценічну майстерність;
- розвинути креативність та гнучкість мислення.

Класичний і народний танець виступають взаємодоповнюючими напрямками у підготовці професійного танцівника. Технічна досконалість класичного танцю в поєднанні з емоційною глибиною та образністю народного дає можливість сформувати багатогранну, артистичну, технічно підготовлену особистість, здатну працювати у різних хореографічних стилях та напрямках (Васильєва, 2021).

Сучасна хореографічна освіта перебуває в постійному процесі розвитку та адаптації до нових соціокультурних умов, зокрема в умовах глобалізації та культурної взаємодії. Одним із інноваційних напрямків підготовки майбутніх хореографів є синтез народного та класичного танцю. Цей процес не лише збагачує хореографічну техніку, а й сприяє розвитку творчого потенціалу студентів, покращує їх здатність до адаптації та розуміння різних культурних контекстів (Ковальова, 2020).

Синтез народного і класичного танцю має величезне значення для майбутніх хореографів, оскільки дозволяє поєднувати технічні та художні засади двох різних хореографічних традицій. Він сприяє формуванню більш багатогранних танцюристів, здатних працювати в різних стилях, зберігаючи при цьому індивідуальність та творчий підхід. Такий підхід до освіти відкриває нові можливості для студентів не тільки в технічному виконанні, але й у розвитку художнього бачення та самовираження.

Синтез народного та класичного танцю є педагогічним підходом, який передбачає інтеграцію елементів обох танцювальних традицій в процес навчання. Такий підхід дозволяє хореографам не лише освоїти технічні аспекти кожної традиції, але й розвивати здатність знаходити точки перетину, створюючи нові форми руху, що збагачують танцювальний лексикон. У класичному танці акцент робиться на витонченість рухів, точність і гармонію, тоді як народний танець наголошує на ритмічності, експресії та зв'язку з культурними традиціями. Синтез цих стилів створює універсальний танцювальний вираз, який є більш багатогранним і емоційно насиченим (Литвиненко, 2019).

У педагогічній практиці синтез як явище передбачає органічне поєднання елементів різних танцювальних традицій у межах одного навчального процесу. Це дозволяє студентам засвоїти основи двох стилів одночасно, розвиваючи навички, що поєднують техніку та емоційний вираз. Синтез створює гармонійний результат, в якому

кожен стиль доповнює інший, надаючи танцюристу багатий інструмент для вираження емоцій та розширення технічних можливостей.

Інтеграція елементів класичного та народного танцю відкриває можливості для створення багатогранних хореографічних композицій, які об'єднують культуру, традиції та сучасний підхід. Важливою складовою цього процесу є взаємопроникнення методів навчання, що використовуються в кожному з стилів. У класичному танці акцент робиться на точності, витонченості та елегантності, а народний танець фокусується на ритмічності, емоційності та народній спадщині. Інтеграція цих аспектів дозволяє створити новий підхід до розвитку хореографічної техніки, що включає як точність рухів, так і глибокий емоційний вираз (Васильєва, 2021).

Для ефективного впровадження синтезу в педагогічний процес необхідно дотримуватись кількох принципів:

- гармонійність інтеграції – важливо забезпечити органічне поєднання стилів, де кожен елемент зберігає свою індивідуальність;
- поступовість та відповідність рівню студентів – елементи синтезу повинні вводитись поетапно, відповідно до технічних можливостей студентів, забезпечуючи можливість поступового освоєння складніших елементів;
- творчий підхід – стимулювання креативності студентів через експерименти з різними формами і стилями, що дозволяє формувати індивідуальний танцювальний стиль кожного учня.

Для досягнення синтезу можна використовувати такі методи:

- інтегровані уроки, де студенти працюють з елементами обох стилів, навчаючись комбінувати рухи та техніки в єдиній хореографічній композиції;
- творчі проекти та постановки, які дозволяють студентам створювати власні хореографічні композиції, поєднуючи народні та класичні елементи;
- майстер-класи з практиками, запрошення професіоналів для надання глибших знань і практичних навичок у галузі синтезу цих двох стилів (Литвиненко, 2019).

Синтез народного та класичного танцю є потужним інноваційним напрямком, який істотно розширює горизонти хореографічної освіти та творчості. Інтеграція цих стилів дає студентам хореографічних вишів можливість не лише вдосконалювати технічні навички, але й формувати цілісне сприйняття танцю як універсальної мови, здатної об'єднувати різні культурні традиції. Це дозволяє створювати нові танцювальні форми,

у яких класичний та народний танець органічно взаємодіють, створюючи інноваційні постановки та сценічні образи.

Поєднання класичних і народних елементів не лише розвиває технічну майстерність студентів, а й значно сприяє формуванню творчої особистості майбутнього хореографа. Оволодіння різними танцювальними стилями відкриває нові можливості для розвитку креативного мислення, дозволяючи студентам створювати танцювальні постановки, що поєднують елементи різних культурних контекстів. Такий підхід до навчання сприяє глибшому розумінню традицій та дозволяє інтерпретувати культурну спадщину в сучасному ключі.

Синтез народного та класичного танцю має важливе значення не лише з технічної, а й з творчої точки зору. Цей підхід дозволяє студентам розвивати критичне мислення, здатність до аналізу та інтерпретації культурних форм. У процесі такої інтеграції розвивається вміння поєднувати технічну досконалість із емоційною виразністю, що є важливим аспектом у формуванні інноваційних хореографічних рішень (Литвиненко, 2019).

Важливість цього синтезу полягає також у можливості формування нових танцювальних мов, що здатні поєднувати традиційні мотиви з інноваційними рішеннями. Така взаємодія дозволяє студентам не тільки створювати нові форми постановок, а й взаємодіяти з культурною спадщиною на сучасному рівні. Впровадження цих принципів у навчальний процес значно розширює горизонти танцювальної творчості, оскільки дозволяє поєднувати елементи, що відображають як традиційну, так і сучасну хореографію.

Синтез народного та класичного танцю також є важливим інструментом для підготовки майбутніх хореографів, оскільки дозволяє поєднувати різні техніки та стилі в одному танцювальному процесі. Це сприяє розвитку професійних навичок, а також формуванню творчого мислення, яке є необхідним для створення нових інноваційних танцювальних творів.

Завдяки такій інтеграції студентам надається можливість не тільки вдосконалювати свої технічні та хореографічні здібності, але й розвивати інноваційне мислення, здатне поєднувати традиційні танцювальні елементи з сучасними інтерпретаціями. Таким чином, синтез народного та класичного танцю є важливим елементом хореографічної освіти, що дозволяє створювати нові танцювальні форми, здатні об'єднувати культурні традиції і сучасні інновації, сприяючи розвитку творчого потенціалу студентів і відкриваючи нові

можливості для культурного самовираження в умовах глобалізації.

Синтез цих двох стилів сприяє розвитку не лише технічних, але й творчих якостей майбутніх хореографів, що є надзвичайно важливим у сучасних умовах швидкого розвитку танцювальної культури.

Сучасні тенденції в освіті та професійній підготовці орієнтують на розвиток soft skills: емоційного інтелекту, креативності, стресостійкості, вміння працювати в команді. Все більшої уваги набувають практики, що ґрунтуються на цілісному підході до особистості, враховуючи її тілесний, емоційний та ментальний рівні. Танцювальні практики та імпровізаційні техніки є ефективним інструментом такого інтегративного підходу.

Синтез танцювальних елементів та професійних тренінгів ґрунтується на методології тілесно-орієнтованих практик (body-oriented practices), соматики, тілесної імпровізації (contact improvisation) та пластичного театру. Такі практики дозволяють розвивати:

- усвідомлення власного тіла як інструмента комунікації;
- управління емоційними станами;
- стресостійкість через роботу з тілесними блоками;
- розвиток креативного мислення через імпровізаційні вправи (Коваль, Смолякова, 2018).

Практичні вправи та тренінги:

1. Вправа «Тілесне дзеркало».

Мета: розвиток емпатії, активного слухання та зчитування невербальної комунікації.

Опис: учасники стають парами. Один виконує спонтанні рухи, інший дзеркалить їх, відчуючи інтонацію, ритм, динаміку рухів. Обговорення відчуттів та труднощів.

2. Тренінг «Рух як мова емоцій».

Мета: управління емоціями, розвиток емоційного інтелекту.

Опис: за допомогою танцювальних імпровізацій учасники проживають різні емоційні стани: страх, радість, гнів, спокій. Використовуються музика та візуальні образи.

3. Вправа «Тілесна карта професійних якостей».

Мета: тілесне закріплення особистісних та професійних якостей.

Опис: учасники створюють власну «тілесну карту» якостей через рухові метафори (сила, гнучкість, відкритість, підтримка). Відбувається рефлексія на тілесному та когнітивному рівнях.

4. Заняття «Координація в команді».

Мета: розвиток командної взаємодії, лідерства, делегування.

Опис: групові рухові завдання (колективна пластикна скульптура, рух по лінії, пластикні ігри на довіру). Під час виконання завдання учасники досліджують роль лідера, послідовника, спостерігача.

5. Методика «Рухова імпровізація як інструмент креативного мислення».

Мета: розвиток креативності, спонтанності, нестандартного мислення.

Опис: вправи на спонтанний рух з об'єктами (тканина, м'ячі), зміна ритму, простору, взаємодії з іншими учасниками. Поєднання тілесної імпровізації з творчим вирішенням завдань (Ковальова, 2020).

Практичне впровадження елементів танцю в професійні тренінги сприяє розвитку цілісної особистості фахівця, активізує тілесно-емоційний ресурс, підвищує рівень саморегуляції та креативності. Інтеграція тілесних практик є перспективним напрямом освітніх інновацій, що забезпечує глибше засвоєння професійних компетентностей.

Синтез у навчальній діяльності виступає як інтегративний процес поєднання знань, умінь, навичок, досвіду, що забезпечує їх узагальнення, систематизацію та практичне застосування.

Психолого-педагогічні умови ефективного впровадження елементів синтезу є:

1. Створення проблемних ситуацій. Стимулювання здобувачів освіти до пошуку нестандартних рішень та формулювання власних висновків.

2. Використання інтерактивних методів. Моделювання професійних ситуацій, рольові ігри, майстер-класи з міждисциплінарними зв'язками.

3. Активізація самостійної та групової діяльності. Організація колективного аналізу та синтезу інформації.

4. Забезпечення рефлексивного компонента. Формування навичок самооцінювання, рефлексії власної діяльності, усвідомлення професійної ідентичності.

5. Використання кейс-методу, проектної діяльності. Сприяння інтеграції теоретичних знань із практичними завданнями (Васильєва, 2021).

Методи впровадження елементів синтезу в навчальні заняття:

- мозковий штурм;
- кейс-метод;
- метод проєктів;
- ділова гра;
- метод «дебати»;
- складання інтелект-карт;
- використання арт-педагогічних прийомів (створення колажів, презентацій, сторітелінг).

Організація занять з елементами синтезу є однією з ключових психолого-педагогічних умов

розвитку професійних навичок. Вона забезпечує ефективне поєднання теоретичних знань та практичної діяльності, сприяє формуванню інтегрованих професійних компетентностей. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка конкретних моделей інтегрованих занять для підготовки фахівців у різних сферах.

Синтез народного та класичного танцю виступає як потужний методичний інструмент для всебічного розвитку професійних навичок учнів у галузі хореографії. Поєднання двох різних, але взаємодоповнюючих стилів дозволяє не лише збагатити технічний арсенал майбутніх танцівників, але й сформувати у них глибоке розуміння культурних, історичних та естетичних основ танцювального мистецтва. Народний танець, зі своїм багатим ритмічним та емоційним змістом, сприяє розвитку чутливості до національних традицій, пластичності та виразності рухів, що є важливою складовою артистизму. Класичний же танець, зі строгими канонами техніки, забезпечує розвиток сили, гнучкості, координації та дисциплінованості, що закладає міцний фундамент для подальшого професійного зростання (Козлов, Шевченко, 2018: 45–48).

Впровадження синтезу у навчальний процес створює унікальне середовище для творчого експериментування, що стимулює індивідуальний підхід до танцювальної майстерності, сприяє формуванню художньої самобутності кожного учня. Це дозволяє не лише опановувати традиційні техніки, а й розвивати інноваційне мислення, гнучкість і адаптивність, які є необхідними для успішної кар'єри у сучасному культурно-мистецькому просторі.

Крім того, синтез народного та класичного танцю сприяє підвищенню мотивації учнів до навчання, оскільки поєднує у собі елементи знайомих, близьких за духом народних танців із вишуканістю та витонченістю класичної хореографії. Такий підхід забезпечує більш глибоке занурення у предмет і підвищує інтерес до опанування різноманітних танцювальних технік, що в кінцевому підсумку покращує якість професійної підготовки.

Практичне застосування синтезу двох стилів у навчальному процесі дає змогу розширити репертуар учнів, сприяє розвитку комплексних виконавських навичок, включаючи пластичність, координацію, ритмічність, артистизм і сценічну культуру. Це, у свою чергу, позитивно впливає на конкурентоспроможність майбутніх фахівців на ринку праці, а також відкриває широкі можливості для їхньої творчої самореалізації та професійного зростання (Іваненко, Петров, 2020: 240).

Отже, систематичне використання методики синтезу народного та класичного танцю в освітньому процесі є не лише актуальним, але й необхідним кроком у підготовці сучасних танцівників, які здатні гармонійно поєднувати традиції і новаторство, зберегти національну ідентичність і водночас відпо-

відати вимогам світового мистецького простору. Подальші дослідження в цьому напрямку можуть сприяти вдосконаленню методичних підходів і розвитку нових форм інтеграції танцювальних стилів, що забезпечить високий рівень професійної підготовки та творчого потенціалу майбутніх виконавців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С. І. Основи танцювальної техніки: від народного до класичного танцю. Київ: Університет культури, 2015. – 256 с.
2. Коваль О. О., Смолякова Т. В. Синтез мистецтв у хореографії: основи теорії та практики. – Київ: Мистецтво, 2018. – 176 с.
3. Смолякова Т. В. Професійна підготовка хореографів: інтеграція класичного та народного танцю. – Харків: Хореографічна школа, 2020. – 192 с.
4. Коваль О. О. Теорія і практика хореографічного мистецтва: методичні рекомендації. – Львів: Академічний Прес, 2017. – 148 с.
5. Смолякова Т. В. Інноваційні методи в хореографічній освіті: практичні аспекти. – Одеса: Остромад, 2019. – 160 с.
6. Ганічева Т. М. Теорія і практика виконавської майстерності в хореографії: навчальний посібник. – Київ: НАКККіМ, 2018. – 208 с.
7. Гуменюк А. І. Народний танець у системі професійної підготовки хореографів. – Львів: ЛНМА, 2020. – 172 с.
8. Кисельова О. В. Класичний танець як фундаментальна основа хореографічної освіти. – Харків: ХДАК, 2019. – 144 с.
9. Васильєва І. М. Синтез класичного та народного танцю в системі професійної хореографічної освіти. – Київ: НАКККіМ, 2021. – 160 с.
10. Ковальова Т. Ю. Педагогічні технології в хореографії: інноваційні підходи. – Харків: ХДАК, 2020. – 152 с.
11. Литвиненко С. П. Методика викладання народного та класичного танцю: шляхи інтеграції. – Львів: ЛНМА, 2019. – 168 с.
12. Іванова Л. А. Синтез народного та класичного танцю у навчальному процесі. – Харків: Схід, 2013. – 136 с.
13. Левченко О. В. Музичність і артистизм в танцювальному мистецтві. – Київ: Мистецтво, 2017. – 140 с.
14. Іваненко О. П., Петров М. В. Методика навчання танцю: синтез народного та класичного стилів. Київ: Мистецтво, 2020. 240 с.
15. Козлов А. С., Шевченко В. І. Розвиток професійних навичок у хореографії: теорія і практика. Журнал мистецтвознавства. 2018. Вип. 12, № 3. С. 45–58.

REFERENCES

1. Honcharenko S. I. (2015) *Osnovy tantsiuvalnoi tekhniki: vid narodnoho do klasychnoho tantsiu*. [Fundamentals of dance technique: From folk to classical dance] Kyiv: University of Culture. 256 p. [in Ukrainian].
2. Koval O. O., Smoliakova T. V. (2018) *Synthez mystetstv u khoreohrafi: osnovy teorii ta praktyky*. [Synthesis of arts in choreography: Fundamentals of theory and practice] Kyiv: Mystetstvo. 176 p. [in Ukrainian].
3. Smoliakova T. V. (2020) *Profesiina pidhotovka khoreohrafov: intehratsiia klasychnoho ta narodnoho tantsiu*. [Professional training of choreographers: Integration of classical and folk dance] Kharkiv: Choreographic School. 192 p. [in Ukrainian].
4. Koval O. O. (2017) *Teoriia i praktyka khoreohrafichnoho mystetstva: metodychni rekomendatsii*. [Theory and practice of choreographic art: Methodical recommendations] Lviv: Academic Press. 148 p. [in Ukrainian].
5. Smoliakova T. V. (2019) *Innovatsiini metody u khoreohrafichnii osviti: praktychnyi aspekt*. [Innovative methods in choreographic education: Practical aspects] Odesa: Ostromad. 160 p. [in Ukrainian].
6. Hanicheva T. M. (2018) *Teoriia i praktyka vykonavchoi maisternosti u khoreohrafi: pidruchnyk*. [Theory and practice of performing mastery in choreography: A textbook] Kyiv: NAKKKiM. 208 p. [in Ukrainian].
7. Humeniuk A. I. (2020) *Narodnyi tants u systemi profesiinnoi pidhotovky khoreohrafov*. [Folk dance in the system of professional training of choreographers] Lviv: LNMA. 172 p. [in Ukrainian].
8. Kyselova O. V. (2019) *Klasychnyi tants yak osnovna baza khoreohrafichnoi osvity*. [Classical dance as a fundamental basis of choreographic education] Kharkiv: KhDAK. 144 p. [in Ukrainian].
9. Vasyliieva I. M. (2021) *Synthez klasychnoho ta narodnoho tantsiu u systemi profesiinnoi khoreohrafichnoi osvity*. [Synthesis of classical and folk dance in the system of professional choreographic education] Kyiv: NAKKKiM. 160 p. [in Ukrainian].
10. Kovalova T. Yu. (2020) *Pedahohichni tekhnolohii v khoreohrafi: innovatsiini pidkhody*. [Pedagogical technologies in choreography: Innovative approaches] Kharkiv: KhDAK. 152 p. [in Ukrainian].
11. Lytvynenko S. P. (2019) *Metodyka vykladannia narodnoho ta klasychnoho tantsiu: shliakhy intehratsii*. [Methods of teaching folk and classical dance: Ways of integration] Lviv: LNMA. 168 p. [in Ukrainian].
12. Ivanova L. A. (2013) *Synthez narodnoho ta klasychnoho tantsiu v osvithomu protsesi*. [Synthesis of folk and classical dance in the educational process] Kharkiv: Skhid. 136 p. [in Ukrainian].

13. Levchenko O. V. (2017) Muzykalnist i artystychni vyiavy u tantsiuvalnomu mystetstvi. [Musicality and artistry in dance art] Kyiv: Mystetstvo. 140 p. [in Ukrainian].
14. Ivanenko O. P., Petrov M. V. (2020) Metodyka vykladannia tantsiu: syntez narodnykh i klasychnykh stiliv. [Methods of teaching dance: Synthesis of folk and classical styles] Kyiv: Mystetstvo Publishing. 240 p. [in Ukrainian].
15. Kozlov A. S., Shevchenko V. I. (2018) Rozvytok profesiinykh navychok u khoreohrafi: teoriia i praktyka. [Development of professional skills in choreography: Theory and practice] Mystetstvoznavchi studii, 12(3), 45–58. [in Ukrainian].